

ויהי בנסוע הארון – מפסיק בין פורענות

במדבר פרק י'

(יא) ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש נעלה הענן מעל משכן העדת: (יב) ויסעו בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני וישפן הענן במדבר פארן: (יג) ויסעו בראשנה על פי יקנן בגד משה: (יד) ונסע דגל מחנה בני יהודה בראשנה לצבאתם ועל צבאו נחשוון בן עמינדב: (טו) ועל צבא מטה בני יששכר נתגאל בן צוער: (טז) ועל צבא מטה בני זבולן אליאב בן חלון: (יז) והורד המשכן ונסעו בני גרשון ובני מררי נשאי המשכן: (יח) ונסע דגל מחנה ראובן לצבאתם ועל צבאו אליצור בן שדיאור: (יט) ועל צבא מטה בני שמעון שלמיהאל בן צורישדי: (כ) ועל צבא מטה בני גד אלנסף בן דעואל: (כא) ונסעו הקהתים נשאי המקדש והקימו את המשכן עד באם: (כב) ונסע דגל מחנה בני אפרים לצבאתם ועל צבאו אלישמע בן עמיהוד: (כג) ועל צבא מטה בני מנשה גמליאל בן פדהצור: (כד) ועל צבא מטה בני בנימן אבידן בן גדעוני: (כה) ונסע דגל מחנה בני דן מאסף לכל המחנות לצבאתם ועל צבאו אחיעזר בן עמישדי: (כו) ועל צבא מטה בני אשר פגעיאל בן עכרון: (כז) ועל צבא מטה בני נפתלי אחירע בן עיגן: (כח) אלה מסעי בני ישראל לצבאתם ויסעו: (כט) ויאמר משה לחבב בן רעואל המדניני חתן משה נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר יקנן אתו אתנו לכם לכה אתנו והטבנו לך כי יקנן דבר טוב על ישראל: (ל) ויאמר אליו לא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך: (לא) ויאמר אל נא תעזב אתנו כי על בן ידעת חנתנו במדבר והיית לנו לעינים: (לב) והיה כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא אשר ייטיב יקנן עמנו והטבנו לך: (לג) ויסעו מהר יקנן דרך שלשת ימים וארון ברית יקנן נסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה: (לד) וענן יקנן עליהם יומם בנסעים מן המחנה: (לה) ויהי בנסע הארון ויאמר משה קומה יקנן ויפצו איביד וינסו משנאיך מפניך: (לו) ובגנה יאמר שובה יקנן רבבות אלפי ישראל: פ

במדבר פרק יא

(א) ויהי העם כמתאננים רע באזני יקנן וישמע יקנן ויחר אפו ויתבער בם אש יקנן ותאכל בקצה המחנה: (ב) ויצעק העם אל משה ויתפלל משה אל יקנן ותשקע האש: (ג) ויקרא שם המקום ההוא תבערה כי בערה בם אש יקנן: (ד) והאספסוף אשר בקרבן התאוות תאוה וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשור: (ה) זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים: (ו) ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו: (ז) והמן פזרע גד הוא ועינו פעיין ה גדלח: (ח) שטו העם ולקטו וטחנו ברחים או דכו במדכה ובשלו בפרור ועשו אתו עגות והיה טעמו לטעם לטעם השמן: (ט) וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו: (י) וישמע משה את העם בכה למשפחתיו איש לפתח אהלו ויחר אף יקנן מאד ובעיני משה רע:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קטז עמוד ב

תנו רבנן: +במדבר י+ ויהי בנסע הארון ויאמר משה, פרשה זו עשה לה הקדוש ברוך הוא סימניות מלמעלה ולמטה, לומר שאין זה מקומה. רבי אומר: לא מן השם הוא זה, אלא מפני שספר חשוב הוא בפני עצמו. כמאן אזלא הא דאמר רבי שמואל בר נחמן אמר רבי יונתן: +משלי ט+ חצבה עמודיה שבעה - אלו שבעה ספרי תורה. כמאן - כרבי. מאן תנא דפליג עליה דרבי - רבן שמעון בן גמליאל הוא, דתניא, רבן שמעון בן גמליאל אומר: עתידה פרשה זו שתיעקר מכאן ותכתב במקומה. ולמה כתבה כאן - כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שנייה. פורענות שנייה מאי היא? - +במדבר יא+ ויהי העם כמתאננים. פורענות ראשונה - +במדבר י+ ויסעו מהר ה'; ואמר רבי חמא ברבי חנינא: שסרו מאחרי ה'. והיכן מקומה? - אמר רב אשי: בדגלים.

רש"י במדבר פרק י'

(לה) ויהי בנסע הארון - עשה לו סימניות מלפניו ומלאחריו, לומר שאין זה מקומו. ולמה נכתב כאן, כדי להפסיק בין פורענות לפורענות וכו' כדאיתא בכל כתבי הקדש (שבת קטז א):

רש"י מסכת שבת דף קטז עמוד א

שאין זה מקומה - שאינה ראויה לכאן, דלאו בהליכות מסעות משתעי לעיל מינה, אלא בדגלים היתה ראויה ליכתב, בפרשת במדבר סיני. עתידה פרשה זו - לעתיד, שיהו כל הפורעניות בטליו, ולא ידאגו לפורענות, ויצר הרע בטל. מאחרי ה' - בתוך שלשה ימים למסעם התאוה האספסוף תאוה להתרעם על הבשר כדי למרוד בהקדוש ברוך הוא.

תוספות מסכת שבת דף קטז עמוד א

פורענות ראשונה ויסעו וא"ר חנינא שסרו מאחרי השם - פי' בקונטרס שמאז התחילו לשאול בשר ואומר ר"י דאין נ"ל כן אלא פורענות ראשונה כדאמר במדרש (ילמדנו) ויסעו שנסעו מהר סיני דרך שלשת ימים כתינוק היוצא מבית הספר שבורח לו והולך לו כך היו בורחים מהר סיני דרך שלשת ימים לפי שלמדו הרבה תורה בסיני אמר הקדוש ברוך הוא נסמוך פורענות לפורענות לאו אלא נפסוק פרשת ויהי בנסוע הארון.

רמב"ן במדבר פרק י'

(לה) ויהי בנסוע הארון - עשה לו סימן מלפניו ומלאחריו לומר שאין זה מקומו. ולמה כתב כאן, כדי להפסיק בין פורענות לפורענות, כדאיתא בכל כתבי הקדש (שבת קטז א), לשון רש"י. ולא פירש לנו הרב מה הפורענות הזו שהוצרך להפסיק בה, כי לא נזכר כאן בכתוב פורענות קודם ויהי בנסוע הארון. ולשון הגמרא שם, פורענות שנייה ויהי העם כמתאננים (להלן יא א), פורענות ראשונה דכתיב ויסעו מהר ה' (פסוק לג), ואמר רבי חנינא מלמד שסרו מאחרי ה'. וכתב הרב בפירושו שם, בתוך שלשת ימים למסעם התאוה האספסוף להתרעם על הבשר כדי למרוד בה'. ואלו דברי תימה, שהרי

פורענות ויהי העם כמתאוננים כתובה ראשונה ושל תאווה שניה, ושתיהן סמוכות. **אולי סבר הרב שנכתבו שלא כסדרן, רמז על הראשונה באמרו "מהר ה'", כי שמא מעת נסעם חשבו לעשות כן, והפסיק וכתב את השניה ואחר כך חזר לראשונה. ואין בזה טעם או ריח:**

אבל ענין המדרש הזה מצאו אותו באגדה, שנסעו מהר סיני בשמחה כתינוק הבורח מבית הספר, אמרו שמא ירבה ויתן לנו מצות, וזהו ויסעו מהר ה', שהיה מחשבתם להסיע עצמן משם מפני שהוא הר ה', וזהו פורענות ראשונה. והפסיק, שלא יהיו שלש פורעניות סמוכות זו לזו ונמצאו מוחזקים בפורענות. וקרא החטא "פורענות" אף על פי שלא אירע להם ממנו פורענות. ושמא אלמלא חטאם זה היה מכניסם לארץ מיד:

גמרא שהושמטה ע"י הצנזורה

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קטז עמוד א

בעי מיניה יוסף בר חנין מרבי אבהו: הני ספרי דבי אבידן, מצילין אותן מפני הדליקה או אין מצילין? אין ולא ורפיא בידיה. רב לא אזיל לבי אבידן, וכל שכן לבי נצרפי. שמואל, לבי נצרפי - לא אזיל, לבי אבידן - אזיל. אמרו ליה לרבא: מאי טעמא לא אתית לבי אבידן? אמר להו: דיקלא פלניא איכא באורחא, וקשי לי. - ניעקריה! - דוכתיה קשי לי. מר בר יוסף אמר: אנא מינייהו אנא, ולא מסתפינא מינייהו. זימנא חדא אזיל, בעו לסכונה. +/השמטת הצנזורה/ **רבי מאיר הוה קרי ליה און גליון, רבי יוחנן הוה קרי ליה עון גליון.** +. אימא שלום דביתהו דרבי אליעזר אחתיה דרבן גמליאל הואי. הוה ההוא פילוסופא בשבבותיה דהוה שקיל שמא דלא מקבל שוחדא. בעו לאחוכי ביה; אעיילא ליה שרגא דדהבא, ואזול לקמיה, אמרה ליה: בעינא דניפלגי לי בנכסי דבי נשי. אמר להו: פלוגו. אמר ליה כתיב לן: במקום ברא ברתא לא תירות. אמר ליה: מן יומא דגליתון מארעכון איתנטלית אורייתא דמשה, ואיתיהיבת **עון גליון**, וכתב ביה: ברא וברתא כחדא ירתון. למחר הדר עייל ליה איהו חמרא לובא. אמר להו: שפילית לסיפיה **דעון גליון** וכתב ביה: אנא לא למיפחת מן אורייתא דמשה אתיתי [ולא] לאוספי על אורייתא דמשה אתיתי. וכתב ביה: במקום ברא ברתא לא תירות. אמרה ליה: נהור נהורין כשרגא! - אמר ליה רבן גמליאל: אתא חמרא ובטש לשרגא.

רש"י מסכת שבת דף קטז עמוד א

ר' מאיר קרי ליה - לספרי המינין און גליון לפי שהן קורין אותו אונגיל"א +ספר האונגליון+.

[//he.wiktionary.org/wiki/אונגליון](http://he.wiktionary.org/wiki/אונגליון)

אֹנְגִילִיּוֹן:

מיוונית: euangelion) ευαγγελιον) - 'שלמי תודה, גמול, למבשר טוב, ובמובן הנוצרי: בשורה טובה. מיוונית: euangelos) ευαγγελος) (euangelos) - מבשר טוב, צרוף של עו (טוב) עם αγγελος) (שליח, מבשר). אנגלית: Gospel

אימא שלום דביתהו דר' אליעזר אחתיה דרבן גמליאל

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף נט עמוד ב

זהו הוא תנור של עכנאי. - מאי עכנאי? - אמר רב יהודה אמר שמואל: שהקיפו דברים כעכנא זז, וטמאוהו. תנא: באותו היום השיב רבי אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימנו. אמר להם: אם הלכה כמותי - חרוב זה יוכיח. נעקר חרוב ממקומו מאה אמה, ואמרי לה: ארבע מאות אמה. אמרו לו: אין מביאין ראייה מן החרוב. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - אמת המים יוכיחו. חזרו אמת המים לאחוריהם. אמרו לו: אין מביאין ראייה מאמת המים. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - כותלי בית המדרש יוכיחו. הטו כותלי בית המדרש ליפול. גער בהם רבי יהושע, אמר להם: אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה - אתם מה טיבכם? לא נפלו מפני כבודו של רבי יהושע, ולא זקפו מפני כבודו של רבי אליעזר, ועדין מטין ועומדין. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - מן השמים יוכיחו. יצאתה בת קול ואמרה: מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום! עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: לא בשמים היא. - מאי +דברים ל'+ לא בשמים היא? - אמר רבי ירמיה: שכבר נתנה תורה מהר סיני, אין אנו משיחין בבת קול, שכבר כתבת בהר סיני בתורה +שמות כ"ג+ אחרי רבים להטת. - אשכחיה רבי נתן לאליהו, אמר ליה: מאי עביד קודשא בריך הוא בההיא שעתא? - אמר ליה: קא חיין ואמר נצחוני בני, נצחוני בני. אמרו: **אותו היום הביאו כל טהרות שטיהר רבי אליעזר ושרפום באש, ונמנו עליו וברכוהו. ואמרו: מי ילך ויודיעו? - אמר להם רבי עקיבא: אני אלך, שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיעו, ונמצא מחריב את כל העולם כולו. מה עשה רבי עקיבא? לבש שחורים, ונתעטף שחורים, וישב לפניו בריחוק ארבע אמות. - אמר לו רבי אליעזר: עקיבא, מה יום מיומים? - אמר לו: רבי, כמדומה לי שחברים בדילים ממך. - אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו, ונשמט וישב על גבי קרקע. זלגו עיניו דמעות, לקה העולם שלישי בזיתים, ושליש בחטים, ושליש בשעורים. ויש אומרים: אף בצק שבידי אשה טפח. תנא: אך גדול היה באותו היום, שבכל מקום שנתן בו עיניו רבי אליעזר נשרף. ואף רבן גמליאל היה בא בספינה, עמד עליו נחשול לטבעו. אמר: כמדומה לי שאין זה אלא בשביל רבי אליעזר בן הורקנוס. עמד על רגליו ואמר: רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא עשיתי, אלא לכבודך, שלא ירבו מחלוקות בישראל. נח הים מזעפו. - **אימא שלום דביתהו דרבי אליעזר אחתיה דרבן גמליאל הואי. מההוא מעשה ואילך לא הוה שבקה ליה לרבי אליעזר למיפל על אפיה. ההוא יומא ריש ירחא הוה, ואיחלף לה בין מלא לחסר. איכא דאמרי: אתא עניא וקאי אבבא, אפיקא ליה ריפתא. אשכחתיה דנפל על אנפיה, אמרה ליה: קום, קטלית לאחי. אדהכי נפק שיפורא מבית רבן גמליאל דשכיב. אמר לה: מנא ידעת? אמרה ליה: כך מקובלני מבית אבי אבא: כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה.****